

Van: Elvira van Baarle

Telefoon: 14 010

Ons kenmerk: M2401-166 - 24bo003201

Bijlage(n): 1

Onderwerp: Beleidsplan gezondheidspreventie

Datum: B&W 27 februari 2024

Verzonden: 18 maart 2024

Aan de gemeenteraad

Gevraagd besluit:

Samenvattend stellen wij u voor:

- Het bijgevoegde ontwerpbesluit vast te stellen, waarmee het beleidskader "Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+", wordt vastgesteld, ter afronding en opvolging van 'Gezond010: *het akkoord*'.
- De volgende motie als afgedaan te beschouwen:
 - o Motie 19bb19058 'Gezondheidsindex'.

Waarom dit voorstel?/Waarom nu voorgelegd?

Met deze brief bieden we u de nieuwe gezondheidsaanpak aan en geven u een terugblik op de uitvoering van het Rotterdams preventieakkoord 'Gezond010: *het akkoord*'.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Beleidskader Gezond010: *het akkoord*.

Motie 19bb19058 'Gezondheidsindex'.

Toelichting:

Hieronder lichten we de ontwikkelingen en resultaten toe van de preventieve gezondheidsaanpak in 2023. Hierover heeft u reeds twee voortgangsrapportages ontvangen met kenmerk 21bb9298 en 22bb008550. In deze raadsbrief ontvangt u een terugblik op de jaren 2020 – 2023 in het kader van *Gezond010: het akkoord*. Uw raad wordt voorgesteld om de nieuwe aanpak *Gezonder010* vast te stellen, waarmee *Gezond010: het akkoord* wordt afgerond en opgevolgd.

Ontwikkelingen n.a.v. landelijke akkoorden

Structurele inzet op preventie is belangrijk. Sinds de pandemie staan preventie en gezondheid op de politieke en maatschappelijke agenda. De noodzaak voor een gezondere samenleving neemt toe. De zorg dreigt vast te lopen vanwege stijgende zorgkosten en tekort aan personeel.

Acties en maatregelen die nodig zijn voor de toekomst zijn vastgelegd in landelijke akkoorden: het Integraal Zorg Akkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven akkoord (GALA) en het programma Wonen en Zorg (Wozo) voor ouderen. Deze akkoorden hebben ook veel in beweging gebracht in Rotterdam.

Op 1 juli 2023 is het regiobeeld Integraal Zorgakkoord (23bb005499) gepubliceerd. Het bijbehorende regioplan is eind december 2023 gepubliceerd. De kernopgaven van het Wozo zijn verwerkt in de Rotterdamse Actieagenda Goud voor Oud. Hierover bent u in oktober 2023 geïnformeerd (23bb007412). Wat betreft het GALA is er in een integraal plan van aanpak beschreven hoe acties gericht op gezondheid, sport en sociale basis in samenhang ingezet worden voor een gezonde generatie in Rotterdam. Dit plan was de voorwaarde om in aanmerking te komen voor de Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 (brede SPUK). Hierover bent u met de brief van dd. 26 september 2023 geïnformeerd. Deze brief heeft als kenmerk 23bb006217. Het plan is goedgekeurd door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) en daarmee kan de gemeente aanspraak maken op de specifieke uitkering voor de periode 2023-2026. Met deze regeling zijn ook een aantal 'oude' regelingen vervangen en gebundeld. De financiering voor een aantal onderdelen uit de brede SPUK stopt per 1-1-2026.

Gezond 010: een terugblik

Met Gezond010: het akkoord is de afgelopen jaren (2020-2023) gewerkt met partners om een gezond en vitaal leven mogelijk te maken voor Rotterdammers. De kern van onze inzet vanuit de gemeente is: Het benutten van de kracht en energie van Rotterdammers en partners in de stad; Werken vanuit een wetenschappelijk fundament; Waar nodig ingrijpen of een beweging op gang brengen waar dat gewenst is. De inzet was gericht op 4 sporen: 1) houding en vaardigheden, 2) gezonde omgeving, 3) wijkpreventieketen en 4) basis op orde. In lijn met deze sporen zijn diverse maatregelen en thema's opgepakt om de gezondheid van Rotterdammers te verbeteren en te behouden. In 2023 is begonnen met de herijking van dit plan vanwege de gewijzigde lokale en landelijke context.

Hoe kijken we terug op de gekozen uitgangspunten?

We zijn met Gezond010 een samenwerking en partnerschappen gestart in het verbeteren van gezondheid. We hebben gezien dat de partnerschappen waardevol zijn en dat het benutten van de kracht van partners en burgers zaken in beweging krijgt, maar partnerschappen vragen om onderhoud. 'Samen vooruit' gaat niet vanzelf. We hebben gezien dat er diverse snelheden zijn. Hier geldt zeker ook: alleen ga je sneller, maar samen komen we verder. Mooie voorbeelden die we sneller hoopten te bereiken, maar door een lange adem te hebben toch bereikt hebben: Albert Heijn die eerder dan de wet het voorschrijft stopt met het verkopen van tabak, RET die de beweging van rookvrije generatie ondersteunt door haltes bovengronds ook rookvrij te maken en studentenverenigingen die alcoholconsumptie bespreekbaar maken binnen hun eigen gelederen.

Ook het uitgangspunt beweging op gang brengen is goed gekozen en staan we nog steeds achter. Er moet nog veel in beweging komen rond het thema gezondheid. Beweging op gang brengen kost tijd, omdat het vaak om fundamentele veranderingen gaat. Bijvoorbeeld verschuiving van de sociale norm ten aanzien van het erkennen van de invloed van onze voedselomgeving op onze gezondheid, de waarde van gezondheid in het maatschappelijk verkeer en de invloed van diverse partijen hierop.

Tot slot het wetenschappelijk fundament. Omdat een simpele oplossing er niet is, en omdat de samenleving verandert, moeten we kritisch blijven op onze inzet. Om ons scherp te houden blijven we samenwerken met kennisinstituten en de praktijk en we bewaken zo het wetenschappelijk/kennis fundament van beleid. Oftewel; doen wat werkt. De GGD Rotterdam-Rijnmond, Cephir, Healthy'R en een Wetenschappelijke adviesraad zijn betrokken bij beleid en uitvoering en houden ons scherp. Het vertalen van wetenschappelijk inzichten naar de beleidspraktijk is en blijft een uitdaging. Inzichten uit de wetenschap zijn soms moeilijk te verenigen met bijvoorbeeld financiële kaders en voorwaarden, met name investeren in collectieve preventie versus inzet op individuele maatregelen, vraagt nog om brede bewustwording bij het Rijk en in de samenleving.

In *Gezond 010: het akkoord* hebben we vier verandersporen benoemd. Hierna gaan we in op de inzet per spoor en de belangrijkste conclusies.

Spoor 1: Houding en vaardigheden

Met Spoor 1 werd beoogd bij te dragen aan/te ondersteunen bij de houding en vaardigheden van Rotterdammers om een gezond leven te kunnen leiden. Het geven van voorlichting over middelengebruik draagt bij aan een veranderende houding over het gebruik van deze middelen. Ook hebben we een aantal effectieve aanpakken weten te borgen via getrainde professionals, zorgverleners en in beleid van (onderwijs) instellingen. Ook in gemeentelijk beleid is borging georganiseerd. Zo zijn de fitfestivals in de welzijnsopdracht opgenomen en in de nieuwe WMO (en welzijns-)opdracht is ruimte gecreëerd voor het inzetten van digitale zorg.

Zorg en ondersteuning maken ook steeds meer gebruik van digitale mogelijkheden. De ontwikkelingen en mogelijkheden voor digitale zorg worden door aanbieders, leveranciers en inwoners met elkaar gedeeld. De gemeente faciliteert dit. Met de komst van het IZA, is het vergroten van digitale vaardigheden voor inwoners als speerpunt vastgelegd. Dit biedt een goede basis om te blijven werken aan digitale vaardigheden en het aanjagen van slimme (digitale) oplossingen in zorg en ondersteuning.

Houding en (digitale) vaardigheden blijven onverminderd belangrijk in het stimuleren van gezond gedrag. De meeste keuzes maakt men echter onbewust. Daarom is een omgeving die gezondheid stimuleert nog steeds belangrijk.

Dit hebben we samen met de partners bereikt (Spoor 1):

- Er is een wijkgerichte aanpak stoppen met roken en een aanpak stoppen met roken die mede door jongeren zelf ontwikkeld is.
- Met studentenverenigingen, hogescholen, de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR) en het Trimbosinstituut is een plan van aanpak opgesteld om het alcohol-, drugs- en medicijngebruik onder studenten terug te dringen. De set van Rotterdamse maatregelen is door het Trimbos landelijk doorontwikkeld en beschikbaar gesteld. Twee grote Rotterdamse onderwijsinstellingen hebben na advies hun beleid over alcoholbeschikbaarheid tijdens studie activiteiten flink aangescherpt.
- Studentenverenigingen hebben zich hard gemaakt om de kennelijke normalisering van gebruik onder studenten te agenderen. Hiermee is de basis gelegd om in 2024 verantwoordelijkheid te nemen om tijdens de geplande welzijnsweek drugsgebruik aan de orde te stellen. De aandacht voor middelengebruik onder de EUR-studenten lijkt zich te vertalen in vermindering van gebruik. In 2023 ervaart 15% van de

studenten dat er hulp en advies bij middelengebruik beschikbaar is ten opzichte van 9% in 2021. Recent XTC- en cocaïnegebruik is in 2023 ten opzichte van 2021 niet gewijzigd maar zwaar alcoholgebruik is in 2023 gedaald naar 16% ten opzichte van 21% in 2021. Ook zien we dat frequent cannabisgebruik is gedaald van 11% in 2021 naar 7% in 2023.

- Digitale toepassingen en vaardigheden hebben een plek gekregen in de WMO-opdrachten (welzijn, maatwerkvoorzieningen en thuisplusflats). Zo kunnen we het gebruik van digitale zorg in het geheel van ondersteuning en welzijn vergroten en de digitale vaardigheden van inwoners en medewerkers vergroten.
- Er is een netwerk ontstaan in samenwerking met Stichting Digizorg om ook in de toekomst onderwerpen verder te brengen en kennis over digitale toepassingen te delen en een digitale preventiestructuur beschikbaar te maken voor de Rotterdammer(s).
- Door 26 trainingen 'met kennis van mentale gezondheid' (MKMG) en Mental health first aid(-youth) in 2023 aan +/- 225 vrijwilligers en professionals, ontvangen meer Rotterdammers tijdig hulp bij mentale problemen. Dit zorgt voor een minder zware belasting van de GGZ en kortere uitval bij werk of studie door mentale problemen.
- Via 5 foto-exposities, een boekpresentatie, 4 symposia, een filmproject en 1 extra wandelroute in 2023 is ingezet op bewustwording waardoor meer Rotterdammers mentale issues bespreekbaar durven maken.
- Met een bijdrage aan traject Samen Veerkrachtig is de weerbaarheid en veerkracht van statushouders en vluchtelingen in Rotterdam vergroot. Via 18 verschillende trainingen op het gebied van psychosociale problematiek, eenzaamheid en stress binnen het gezin hebben 168 statushouders en vluchtelingen in 2023 aan de trainingen meegedaan en zijn zij weerbaarder en veerkrachtiger geworden. Er zijn daarnaast 280 personen bereikt met groepsactiviteiten.
- Succesvolle uitvoering van het handhaving- en preventieplan van alcohol en ander drugs. Zoals besproken in gemeenteraad 25 januari 2024.
- Er zijn positieve gezondheidsclubs en bijeenkomsten voor ouderen georganiseerd rond vitaliteit. Honderden ouderen hebben een training valpreventie gevolgd.

Spoor 2: Gezonde leefomgeving

Spoor 2 richt zich op het realiseren van een gezonde omgeving, die een gezond en vitaal leven faciliteert en stimuleert. Groen in de omgeving stimuleert bewegen. De gemeente en partners investeren bijvoorbeeld in groene en gezonde verbindingen en Stoepgroepen. Een Stoepgroep zet met Rotterdammers in hun buurt kleinschalige vergroeningsprojecten op, zoals geveltuinten of een tuin van de wijk (bij een Huis van de Wijk). Naast meer groen zorgen de Stoepgroepen voor meer verbinding tussen bewoners onderling en een groter gevoel van veiligheid en verantwoordelijkheid voor de buurt.

Rotterdam is aangesloten bij de City Deal Gezonde en Duurzame Voedselomgeving. Met 15 partners (waaronder steden, ministeries VWS en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en provincie Zuid-Holland). De ambitie van de City Deal is de voedselomgeving in 2030 overwegend gezond en duurzaam te maken. Vooral rond scholen, in openbare gebouwen, in supermarkten, catering en horeca. Hiermee dragen we bij aan fitheid, vitaliteit, preventie van ziekten, maar ook aan een natuur, milieu en klimaatsysteem in balans. Rotterdam stimuleert onder andere sportclubs, onderwijsinstellingen en horeca om gezondere en duurzamere voedselkeuzes gemakkelijker te maken. Dit doen we doormiddel van begeleiding, advies, masterclasses

en workshops met, door en voor partners¹. Organisaties gaan hier vervolgens zelf mee aan de slag. De City Deal pleit voor een verruiming voor steden om nieuw ongezond voedselaanbod te kunnen weren op plekken waar deze al in overvloed aanwezig is. Dit wordt gedaan door lobby voor wettelijk verankerde mogelijkheden om te zorgen voor een gezonde leefomgeving. Een conceptwetsvoorstel wordt verwacht in 2025.

In afwachting van nieuwe wetgeving heeft de gemeente geëxperimenteerd met voedsel-aanbieders en horeca met een gezonder aanbod. In de proeftuin op de Beijerlandselaan blijkt de praktijk weerbarstig. Bewoners hebben onvoldoende geld om (dagelijks) gezond eten te kopen van het beschikbare aanbod op de Beijerlandselaan, ondernemers vinden weinig afzetmogelijkheden voor een gezonder aanbod. Er is veel leegstand en deze wordt opgevuld met nieuw ongezond aanbod. De focus van de proeftuin is daarom verlegd naar het beschikbaar maken van betaalbaar gezond aanbod voor iedereen (met gebruikmaking van voedselreststromen uit de Dutch Freshport). Dit laat ons opnieuw zien hoe belangrijk bestaanszekerheid is voor gezondheid. Dit vraagt extra aandacht in het toekomstig beleid.

Dit hebben we samen met de partners bereikt (Spoor 2):

- Delfshaven en Overschie hebben een Groene en Gezonde verbinding. Ook in Kralingen-Crooswijk, Charlois en IJsselmonde is de basis voor een nieuwe Groene en Gezonde verbinding gelegd. De aanpak inspireerde Mathenesse om zelf een groene verbinding op te zetten. Door de aanjagende rol van de huisartsen en welzijnspartijen in deze wijken worden Rotterdammers gemotiveerd om aan hun gezondheid te werken door middel van bewegen (wandelen of fietsen) in een groene omgeving.
- Steeds meer Huizen van de Wijk bieden een gezond voedselaanbod passend bij de richtlijn eetomgevingen van het voedingscentrum.
- Op Rotterdamse sportaccommodaties van het Sportbedrijf Rotterdam wordt geen reclame meer gemaakt voor ongezonde voeding en wordt het voedselaanbod ook gezonder.
- Alle scholen van het Albeda College in Rotterdam hebben een gezonder voedselaanbod in de kantine. 60% of meer van het aanbod is gezond.
- In 5 ziekenhuizen is ingezet op een gezonder aanbod voor personeel en bezoekers onder begeleiding van o.a. de WUR en het Louis Bolk instituut.
- In het programma Het Nieuwe Nassen² van Blue City zijn 20 horecaondernemers begeleid bij hun eerste stappen naar een gezonder en duurzamer aanbod. Inmiddels zijn 50 horecaondernemers aangesloten bij het Nieuwe Nassen dat belangstelling vanuit andere steden in het land krijgt.
- Eind december 2023 zijn alle tramhaltes in het centrum van Rotterdam Rookvrij.
- In Delfshaven en Overschie zijn meer dan 33 groene initiatieven, plekken om te bewegen (speeltuinen, skateparken) en elkaar te ontmoeten aan elkaar verbonden.

¹ Cordic, Eneco, Franciscus Gasthuis, IJsselland Ziekenhuis, Maasstad Ziekenhuis, Natuurspeeltuin de Speeldernis, Natuurstad, Plaswijckpark, Sportfondsen Oosterflank en WMO Radar HvdW Oud Charlois.

² Het Nieuwe Nassen is een lokale beweging van Rotterdamse restaurants, voedsel ondernemers, natuur inclusieve boeren en brancheorganisaties. Sinds september 2021 zetten zij gezond, duurzaam en circulair ondernemen op de kaart bij horeca- en foodretail-ondernemers in Rotterdam. Vanuit de portefeuilles Economie, Rotterdam Circulair en Gezondheid wordt deze beweging ondersteund.

- In 2023 zijn er 20 Stoepgroepen ondersteund. In de tuinen van de wijk bij het Afrikaanderplein krijgen scholieren les over de natuur en werken leerlingen mee aan vergroening.
- In het Erasmus MC zijn 32 automaten met snacks en frisdranken vervangen door Health Food Wall's.
- Mobiliteit, fietsen en wandelen, is ondersteund met o.a. het programma Rotterdam loopt.

Spoor 3: Wijkpreventieketen

Binnen spoor 3 is ingezet in op een sterke keten van preventieve voorzieningen en passende zorg in de wijk: de wijkpreventieketen. De kern van dit spoor is het realiseren van een infrastructuur voor preventie van zorg. Want preventieve interventies staan nooit op zichzelf, maar moeten landen in een stevige (regionale) infrastructuur die is gericht op bescherming en bevordering van gezondheid en het bieden van de juiste zorg/ondersteuning op de juiste plek.

De focus op het benutten van slimme verbindingen in de zorg is toegenomen door het GALA en het IZA. We zijn begonnen met het realiseren van slimme verbindingen tussen organisaties en domeinen met Stevige Start, de wijkpreventieketen, Welzijn op Recept, de gecombineerde leefstijlinterventie de netwerkaanpak obesitas en valpreventie. Denk hierbij aan verbindingen tussen medisch en sociaal domein, maar ook de verbinding met sport en beweegaanbod aan gezondheidsinterventies. Deze preventieve infrastructuur bevat voldoende en kwalitatief goede verbindingen tussen sociaal- en (para)medisch domein waarbinnen professionals het vroeg signaleren en begeleiden van Rotterdammers naar preventieve maatregelen als kerntaak zien.

In afstemming met de (sport)partners, de aanbieders van de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI) en Rijnmond Dokters³ hebben we in kaart gebracht op welke wijze we deelnemers nog beter kunnen toeleiden naar structureel passend sport- en beweegaanbod tijdens en na de gezondheidsinterventie. Het platform beweegcoach.nl helpt professionals dit aanbod te vinden.

Met de proeftuin gezond gewicht hebben we bijgedragen aan de ontwikkeling van het landelijk model netwerkaanpak overgewicht en obesitas voor volwassenen. Dit model is in 2023 overhandigd aan staatsecretaris van Ooijen door het Partnerschap Overgewicht Nederland (PON) en wordt gebruikt voor de verdere ontwikkeling van de ketenaanpak overgewicht zoals in IZA/GALA staat beschreven.

Afgelopen jaar hebben we naast de verdere inzet op Welzijn op Recept en de GLI ook stappen gezet in het verder vormgeven van de brede infrastructuur tussen de verschillende partijen op tactisch niveau in een wijk. Mede op basis van de conclusies uit actie onderzoek⁴ hebben we dit uitgewerkt. Dit heeft ook een plek gekregen binnen het regioplan van het IZA. De insteek is bestaande inzet verder te verstreken en zo een stevige

³ Rijnmond Dokters is een coöperatie van huisartsen in de regio Rijnmond. Voor, met en door huisartsen zetten zich met ketenpartners in om de kerntaken en ambities van huisartsen te ondersteunen en realiseren.

⁴ [The development of an integrated neighborhood approach for health promotion and prevention: a qualitative exploration of stakeholders' views | Health Research Policy and Systems | Full Text \(biomedcentral.com\)](#)

duurzame infrastructuur te bouwen die veel minder afhankelijk is van tijdelijke inzet van mensen en middelen.

Dit hebben we samen met de partners bereikt (Spoor 3):

- Huisartsen aangesloten bij Rijnmond Dokters en met een hoog aantal patiënten in een kwetsbare positie krijgen extra budget om de aanpak van krachtige basiszorg in te richten in de praktijk. Dit biedt ruimte om meer tijd voor de patiënt te nemen, door te vragen en de samenwerking met bijvoorbeeld welzijn of andere partners in het sociaal domein concreter vorm te geven.
- Sinds de start van de nieuwe welzijnsopdracht in juni 2022 is de ontwikkeling van Welzijn op Recept onderdeel van de opdracht. Met de komst van het GALA hebben we afgelopen jaar de eerste stappen gezet naar het eenduidig inzetten van Welzijn op Recept in de hele stad. Samen met Win010 (samenwerkingsverband tussen 6 welzijnspartners in de stad) en Rijnmond Dokters geven we hier vorm aan.
- In 2023 hebben geboortezorgprofessionals bij 631 zwangeren kwetsbare omstandigheden gesignaleerd en hen aangemeld bij het sociaal domein voor inzet van ondersteuning of hulp.
- Via Rijnmond Dokters zijn voor de periode 2020 tot en met 2023 ca. 6.109 volwassenen doorverwezen en gestart voor de Gecombineerde Leefstijl Interventies voor volwassenen.
- Afgelopen jaren werden via de inzet van de Sportconsulenten van SportMEE 3.396 mensen bereikt en in beweging gebracht. Via beweegcoach van Rotterdam Sportsupport zijn 555 Rotterdammers verwezen naar structurele beweeg- en sportactiviteiten.
- 238 professionals gebruikten beweegcoach.nl.

Spoor 4: Gezonde basis

Spoor 4 richt zich op de basis die Rotterdammers nodig hebben om een gezond leven te leiden. Beperkte basisvaardigheden zoals taal, rekenen en digitale vaardigheden hebben invloed op de gezondheid van Rotterdammers. Het verbeteren van deze basisvaardigheden draagt bij aan een betere gezondheid en een goede basis. We kijken hierbij naar een samenhang van factoren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het niet gebukt gaan onder stress als gevolg van financiële problemen, of brieven die men niet begrijpt. Door aandacht te hebben voor onderliggende factoren die gezondheidsproblemen veroorzaken, kunnen we gericht inzetten op aandachtsgebieden om een gezonde basis voor Rotterdammers te realiseren.

Wanneer er sprake is van bestaansonzekerheid tijdens de zwangerschap kan dit veel stress geven bij de aanstaande ouder(s). Stress kan een grote invloed op het (ongeboren) kind hebben en starten met een achterstand die levenslang invloed kan hebben op de fysieke, cognitieve en sociaal-emotionele gezondheid. De coalitie Stevige Start zet in op het zo vroeg mogelijk signaleren van zwangeren in kwetsbare omstandigheden om dit te voorkomen. Zij krijgen ondersteuning zoals Moeders van Rotterdam om samen de goede start van het kind voor te bereiden, aandacht te besteden aan de ontwikkeling van het kind en te werken aan hun eigen zelfredzaamheid. Vanuit Stevige Start zien we dat de lange adem loont. Vanaf 2010 zien we de perinatale sterfte, het aantal vroeggeboortes en het aantal kinderen met een laag geboortegewicht afnemen.

Bestaanszekerheid is en blijft een belangrijke factor in het ontstaan en voorkomen van gezondheidsachterstanden. De verbinding tussen gezondheid en bestaanszekerheid is de afgelopen jaren gegroeid. Een belangrijk middel om aan dit doel bij te dragen, is het preventief aanbod in de VGZ-gemeentepolis Rotterdam. We zetten in op stoppen met roken gericht op mensen in een lage sociaaleconomische positie uitgevoerd en pilots Grip en Gezondheid (integrale aanpak schulden en stress, toeleiding naar stoppen met roken). Bij goed resultaat worden die mogelijk in 2025 opgenomen in het Rotterdampakket. Ook biedt de gemeente gezondheidstrajecten aan mensen met een bijstandsuitkering om gezonder te leven.

Dit hebben we samen met de partners bereikt (Spoor 4):

- In 2023 zijn ongeveer 340 professionals zorg en welzijn geïnformeerd over preventief aanbod in de stad (breder dan alleen het aanbod in de gemeentepolis).
- Sinds 2017 hebben 2.706 Rotterdammers met een bijstandsuitkering een gezondheidstraject afgerond. Voor 2024 en 2025 worden eind 2023 nog eens max. 1.400 trajecten toegekend aan de welzijnsorganisaties.
- De resultaten van de gezondheidstrajecten voor mensen met een bijstandsuitkering zijn positief. De trajecten worden goed beoordeeld door de deelnemers (rapportcijfer 8). En ook de resultaten zijn waardevol: er zijn significant positieve resultaten te zien. Deelnemers hebben een gezonder gewicht en gezondere leefstijl (o.a. meer fruit eten en minder snacks, meer water drinken en minder frisdranken, vruchtensappen of alcohol). Ruim 42% is meer gaan sporten of bewegen. 44% van de deelnemers bewoog al bij aanvang van het traject. Dat betekent dat 86% van de deelnemers een half jaar na afloop beweegt. Deelnemers beoordelen hun veerkracht beter na afloop van een traject. Ook zien we een significante afname van het gebruik van geestelijke gezondheidszorg en huisartsenzorg. Tot slot worden mensen ook geactiveerd: 8% van de deelnemers is gestart met vrijwilligerswerk.
- Vanuit het Beleidskader Basisvaardigheden taal, rekenen en digitale vaardigheden zijn er voor laaggeletterde Rotterdammers gratis taalcursussen gericht op gezondheid. Ook worden er trainingen Taal en Gezondheid aangeboden aan zorgverleners om laaggeletterdheid te herkennen en hoe ermee om te gaan. Bijvoorbeeld door laaggeletterde patiënten door te verwijzen naar taalcursussen of het gebruik van de toolkit Taal is een medicijn.
- Stress-sensitieve dienstverlening vanuit gemeente Rotterdam breidt zich uit.
- In 2023 zijn 631 zwangeren aangemeld voor diverse soorten ondersteuning en hulp bij het aanmeldpunt Moeders van Rotterdam. De begeleiding van Moeders van Rotterdam is in datzelfde jaar bij 213 gezinnen afgerond.

Kennis en onderzoek

Kennis en onderzoek is een basis voor het gezondheidsbeleid. Dit houden we zo. Er is samenwerking met Healthy'R, Cephir en SPRING (samenwerkingsverband van de Erasmus Universiteit en TU Delft). Hiermee verrijken we de kennis van mentale gezondheid, ketenzorg zoals Stevige Start, gezondheidsverschillen, E-health en digitale zorg. Pilots helpen ons om in de praktijk onderzoek te doen naar wat werkt én theorie naar de praktijk te vertalen. Dit blijven we doen om impact te vergroten, bij te schaven waar nodig en werkzame elementen te kunnen borgen.

Beleidsmatige voorstellen en ontwikkelingen worden regelmatig getoetst met een wetenschappelijke adviesraad. Verschillende wetenschappers geven ons advies op beleidsontwikkelingen en werkzame elementen. De adviesraad heeft eveneens gereflecteerd op de huidige en de nieuwe aanpak.

Gezonder 010

Zoals uit bovenstaande blijkt hebben we de afgelopen jaren met diverse activiteiten ingezet op het creëren van meer draagvlak voor preventie en gezondheid. Voor de uitvoering hiervan ontvangen we rijksmiddelen. We hebben organisaties en inwoners ondersteund in hun streven naar meer gezondheid. Tevens hebben we stappen gezet om de omgeving gezonder te maken voor iedereen. Met Gezond010: *het akkoord* is de goede weg ingeslagen. Deze beweging zetten we met dit college voort met de nieuwe gezondheidsaanpak: Gezonder010. Bovenstaande thema's blijven relevant voor het verbeteren van de gezondheid van Rotterdammers in 2024 en verder.

De aanpak van gezondheid via verschillende partijen en werkvelden is nog steeds het meest effectief. Samenwerking met inwoners, private- en publieke partijen blijven een belangrijk onderdeel om onze gezondheidsdoelstellingen te realiseren. Dit gaan we de komende periode versterken.

Het realiseren van gezondheidsdoelen op populatieniveau vraagt een lange adem en een samenspel van landelijke en lokale maatregelen, maar is wel de aanpak met de grootste maatschappelijke impact. Want een kleine verbetering in de gezondheid bij een grote groep zorgt voor meer gezondheidswinst. Verder hebben we oog voor veranderingen in het leven van individuele Rotterdammers die zelf of met hulp aan de slag zijn gegaan om af te vallen, meer te wandelen of bewegen, om te gaan met stress etc. Die veranderingen zien we niet meteen terug in de statistieken, omdat het een relatief kleine groep betreft. Deze veranderingen zijn wel net zo relevant en verdienen waardering. Met een uitvoeringsagenda maken we de korte termijn inzet en beoogde resultaten zichtbaar, maar houden we de langetermijnvisie voor ogen.

We versterken de komende periode de dialoog met de stad. Dit betekent dat we vaker dan voorheen in gesprek zullen zijn met de stad over wat partners en inwoners zien en ervaren. Welke veranderingen zij zien rondom gezondheid, wat ze willen veranderen binnen de mogelijkheden die de stad biedt en hun eigen mogelijkheden. Hiervoor zoeken we inwoners op in de buurten en wijken om in gesprek te gaan over wat hen helpt of belemmert een gezond en actief leven te leiden.

Ook gaan we meer ongelijk investeren voor gelijke gezondheidskansen. Gezondheidsachterstanden zijn terug te dringen door gerichte interventies, die aangrijpen op factoren die ongunstiger zijn voor verschillende groepen. Een voorbeeld hiervan is het aanbieden van gratis fruit op school waar veel leerlingen zitten die in armoede opgroeien of met geldzorgen te maken hebben. Ongelijk investeren creëert zo gelijke kansen en verkleint verschillen. We kijken hierbij naar achterliggende factoren en data op buurniveau, omdat wijkgemiddelden het beeld kunnen vertroebelen.

Natuurlijk is er nog werk te doen om de randvoorwaarden voor een gezond leven te verbeteren. Zowel de samenleving als het Rijk hebben een belangrijke bijdrage te leveren om gezondheid de plek te geven die het verdient. Met de nieuwe aanpak zetten we hierop in. Deze aanpak wordt met tijdelijke rijksmiddelen bekostigd (brede Spuk). De middelen

zijn tot 2026 beschikbaar, maar in 2026 hebben we al met een terugval te maken. Dit zal invloed hebben op de activiteiten die in 2026 kunnen worden ingezet.

Moties

Motie gezondheidsindex (19bb19058)

Wij hebben u geïnformeerd met onze brief van 7 juli 2023 met kenmerk 23bb004933 over de voortgang van deze motie. In deze brief is toegezegd inzicht te geven in het gezondheidsplan hoe we de monitoring van dit plan vormgeven. Dit plan vindt u in de bijlage van deze brief.

Aanvullend hierop informeren wij u graag over de ontwikkeling van een dashboard (in pilot fase) dat veel weg heeft van een gezondheidsindex. Dit dashboard wordt gebruikt om wijken en buurten te identificeren waar eventueel extra investeringen nodig zijn vanwege gezondheidsachterstanden. Het dashboard is gevuld met (gezondheids-)data die de GGD verzamelt voor de gezondheidsmonitors. Aan deze data is een wegingsfactor meegegeven door professionals. Dit leidt tot een indexcijfer per buurt. Aan de hand van deze cijfers worden gesprekken gestart met wijken/buurten om de data van betekenis te voorzien. Het dashboard wordt de komende periode verder verfijnd en ingezet als beleidsinstrument. Voor de monitoring gebruiken we vooralsnog de gezondheidsmonitors van de GGD. Momenteel wordt door Healthy'R onderzoek gedaan en een analyse uitgevoerd naar de samenhang tussen individuele- en buurtkenmerken in relatie tot gezondheid. Het dashboard en dit onderzoek hebben raakvlakken met elkaar. We gaan ervan uit dat deze twee producten elkaar aanvullend, waardoor we op termijn een goed onderbouwde index kunnen hebben voor gezondheid in de stad. Dit vergt nog onderzoek en praktijkervaring.

We stellen voor motie 19bb19058 met bovenstaande tekst als afgedaan te beschouwen.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

De looptijd van Gezond010: *het akkoord* is 2020 – 2024. Er is gestart met de herziening van het gezondheidsbeleid als gevolg van landelijke ontwikkelingen. De financiering van preventief gezondheidsbeleid is veranderd van een bijdrage in het gemeentefonds naar een integrale specifieke uitkering (SPUK) waarin een aantal 'losse' regelingen voor de inzet op sport, gezondheid en sociale basis samenkomen. De aanvraag van het college om in aanmerking te komen voor deze regeling en bijbehorende middelen is gehonoreerd. Dit betekent dat er voor Rotterdam tot en met 2026 middelen beschikbaar zijn voor preventie op het gebied van sport, welzijn en gezondheid.

	2023	2024	2025	2026
Totaal beschikbaar GALA-SPUK budget	€ 12.854.186	€ 12.720.870	€ 12.720.870	€ 10.084.665
Waarvan bestemd voor gezondheidsthema's	€ 8.453.538	€ 8.320.299	€ 8.320.299	€ 5.943.515
Waarvan bestemd voor sportakkoord en Brede regeling combinatiefunctionaris	€ 4.400.648	€ 4.400.571	€ 4.400.571	€ 4.141.150

Een uitgebreid overzicht van de beschikbare middelen is te vinden in het gezondheidsplan

Het bijbehorende ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

J.H. Meijer, l.s.

De burgemeester,

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

Beleidskader gezondheid met bijlagen

Ontwerpbesluit

De Raad van de gemeente Rotterdam,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 27 februari 2024,

gelet op artikel 13 van de Wet publieke gezondheid, overwegende dat de Wet publieke gezondheid voorschrijft dat de raad een nota gemeentelijk gezondheidsbeleid vaststelt,

Besluit:

- I. Het beleidskader voor gezondheidspreventie van 2024 – 2026 'Gezonder010 Gezondheidsaanpak Rotterdam 2024+' als nota Publieke Gezondheid 2024-2028 vast te stellen, waarmee de vorige nota 'Gezond010: het akkoord' wordt afgerond en opgevolgd.
- II. De volgende beoogde resultaten vast te stellen:
 - a. De ervaren gezondheid onder Rotterdammers neemt toe en nadert het landelijk gemiddelde in 2040.
 - b. De verschillen in ervaren gezondheid tussen hoge en lage inkomens nemen af en het verschil nadert het landelijk gemiddelde in 2040.
 - c. Het aantal levensjaren in goede gezondheid neemt toe en nadert in eveneens het landelijk gemiddelde in 2040.
 - d. Rotterdammers beoordelen hun leefomgeving in wijken/buurtten waar het oordeel nu onder het gemiddelde is positiever. De scores zijn dicht bij het gemeentelijk gemiddelde in 2040.
- III. De volgende kernelementen vast te stellen:
 - a. Gezondere fysieke woon- en leefomgeving voor Rotterdammers;
 - Alle Rotterdammers zijn gebaat bij een omgeving die gezond leven mogelijk maakt en die belemmeringen wegneemt. Een leefomgeving die de mentale en fysieke gezondheid, gezond gedrag en een gezonde leefstijl bevordert, die groen en veilig is, en waarbij aandacht is voor milieukwaliteit en mogelijkheden voor ontspanning en ontmoeting in de woon- en leefomgeving.
 - b. Meer Rotterdammers hebben een stabiele bestaanszekerheid;
 - De aanpak van gezondheidsachterstanden vraagt én minder stress rondom wonen, werk en inkomen (verbeteren van de bestaanszekerheden) én het beter omgaan met stress, besef van veerkracht en weerbaarheid (bevorderen gezondheidsvaardigheid). Bestaanszekerheid is niet alleen vanwege stress een relevante factor. Het is ook bepalend voor toegang tot gezonde voeding, sport- en cultuurdeelname en zorgvoorzieningen.
 - c. Meer Rotterdammers hebben een duurzame en stevige sociale basis;
 - Een goed sociaal netwerk is belangrijk voor ieders gezondheid omdat er dan ook eerder signalering is van problemen. Maar ook omdat een netwerk zeer bepalend is voor de eigen regie en veerkracht van mensen. Verbetering van de sociale basis van Rotterdammers leidt naar verwachting tot meer welzijn en gezondheidswinst en minder beroep op zorg.

- d. Meer Rotterdammers hebben goede gezondheidsvaardigheden en een gezondere leefstijl;
 - Naast de fysieke en sociale omgeving spelen individuele gezondheidsvaardigheden en keuzes een rol bij gezondheid. Goede gezondheidsvaardigheden leiden vaker tot een gezonde leefstijl, fysiek en mentaal.
- e. Betere basis voor preventie.
 - Naast de thematische acties en activiteiten is er ook een aantal overkoepelende onderwerpen die randvoorwaarden scheppen voor het vergroten van de impact van preventie op gezondheid. Dit zijn vaak trajecten van een lange adem waar veel partners bij betrokken zijn en waarbij de gemeente niet altijd aan het stuur zit. Denk hierbij aan het verbeteren van de samenwerking tussen medisch en sociaal domein, digitalisering, verschuiving van het perspectief in de zorg van curatie naar preventie en domeinen verbinden langs gezamenlijke doelen. Hierbij hoort ook een deugdelijke uitvoering van de wettelijke taak van de gemeente in het kader van de Wet Publieke gezondheid t.a.v. o.a. infectieziektebestrijding, monitoring etc. door de GGD Rotterdam Rijnmond.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van [datum raadsvergadering in te vullen door de griffie]

De griffier,

De voorzitter,